



Innst. O. nr. 54

(2005-2006)

Innstilling til Odelstinget fra kommunal- og forvaltningskomiteen

Dokument nr. 8:48 (2005-2006)

Innstilling fra kommunal- og forvaltningskomiteen om forslag fra stortingsrepresentantene Bent Høie og Ivar Kristiansen om lov om endring i plan- og bygningslov 14. juni 1985 nr. 77. (Endring av § 7 slik at det blir enklere for kommunene å foreta et lokalpolitisk skjønn)

Til Odelstinget

SAMMENDRAG

I dokumentet fremmes følgende forslag:

"Vedtak til lov

om endring i plan- og bygningslov
14. juni 1985 nr. 77

I

I plan- og bygningslov 14. juni 1985 nr. 77 gjøres følgende endring:

§ 7 første ledd skal lyde:

Når særlige grunner foreligger, kan kommunen, dersom ikke annet er fastsatt i vedkommende bestemmelse, etter søknad gi varig eller midlertidig dispensasjon fra bestemmelser i denne lov, vedtekt eller forskrift. *Ved vurderingen av om dispensasjon bør gis, kan kommunen blant annet legge vekt på særlige forhold hos søkeren, og hensynet til lokalmiljøet for øvrig.* Myndigheten til å gjøre vedtak om dispensasjon fra arealdel til kommuneplan, reguleringsplan og bebyggelsesplan, er med mindre annet er bestemt i vedkommende plan, lagt til det faste utvalget for plansaker etter denne lovs § 9-1. Vilkårene for å dispensere fra planer eller planbestemmelser som nevnt i punktet foran, er de samme som etter første komma

i første punktum. Det faste utvalg for plansaker er videre dispensasjonsmyndighet etter §§ 17-2, 23 og 33 i loven her. Det kan settes vilkår for dispensasjonen.

II

Denne lov trer i kraft straks."

Som bakgrunn for forslaget viser forslagsstillerne til at kommunens arealplanlegging oppfattes som en av de viktigste oppgavene for lokaldemokratiet.

Hensikten med de kommunale arealplanene er å ha grundige planprosesser som gir føringer for en mer langsiktig utvikling i området. Det dukker imidlertid av og til opp saker hvor lokale myndigheter vurderer at særlige grunner taler for å gi dispensasjon i forhold til den overordnede planen. Det kan for eksempel skyldes sosialmedisinske forhold, menneskelige vurderinger eller samfunnsforhold som har endret seg.

Regjeringen Bondevik II delegerte dispensasjonsmuligheten i forhold til LNF-områdene fra fylkeslandbruksstyrene til kommunene. Det ble imidlertid ikke gjort endringer i dispensasjonsgrunnlaget.

Plan- og bygningsloven § 7 kan gi inntrykk av at det samme kommunale organ som har vedtatt den opprinnelige planen, også kan dispensere fra denne når slike "særlige hensyn" foreligger. Imidlertid har det utviklet seg en praksis der slike saker ofte blir klaget på av fylkesmannen, og omgjort.

Forslagsstillerne mener at grunnlaget for dispensasjon etter "særlige grunner" i plan- og bygningsloven § 7 må utvides til også å gjelde forhold som ligger utenfor rammene og målsettingene i plan- og bygningsloven. Kommunestyrene må ha stor frihet til selv å vurdere om det foreligger særlige grunner til å gi dispensasjon i forhold til en arealplan som det samme organet har vedtatt.

Gjennom dette styrkes det lokale selvstyret, og fylkesmannens innsigelsesmulighet i forhold til konkrete politiske vurderinger strammes inn.

KOMITEENS MERKNADER

Komiteen, medlemmene fra Arbeiderpartiet, lederen Dag Terje Andersen, Tore Hagebakken, Saera Khan, Inger Løite og Arild Stokkan-Grande, fra Fremskrittspartiet, Per-Willy Amundsen, Åge Starheim og Ib Thomsen, fra Høyre, Kari Lise Holmberg og Bent Høie, fra Sosialistisk Venstreparti, Geir-Ketil Hansen, fra Kristelig Folkeparti, Bjørg Tørresdal, fra Senterpartiet, Trygve Slagsvold Vedum, og fra Venstre, Vera Lysklætt, viser til det pågående arbeidet med å vurdere endringer i plan- og bygningsloven. Komiteen mener at det er behov for en klargjøring av kriteriene for å kunne gi dispensasjon, men at spørsmålet bør ses i sammenheng med det pågående arbeidet med endring av loven med utgangspunkt i forslagene fra Planlovutvalget og Bygningslovutvalget. Komiteen har for øvrig merket seg at de fleste av høringsinstansene er positive til det de to lovutvalgene foreslår.

Komiteen vil understreke at de kommunale planer det her er snakk om vedtas etter en omfattende medvirknings- og høringsprosess hvor også nasjonale og regionale interesser er avklart. Slike planer utgjør svært viktige lokaldemokratiske styringsinstrument og må ha stor legitimitet.

Komiteen har stor tillit til det lokalpolitiske skjønn, og mener dette skjønnnet først og fremst kommer til uttrykk gjennom gode prosesser som leder til gode planer. Endrede samfunnsforhold vil i mange tilfeller kunne fanges opp gjennom planrevisjoner og rulleringer.

Komiteen mener dispensasjonsmulighetene må avhenge av sakenes karakter. I noen sammenhenger skal lista for å gi dispensasjon ligge særlig høyt. Det er imidlertid viktig at reglene ikke blir for stivbente i saker hvor det er unødvendig og kan stenge for gode løsninger. Komiteen synes det i den sammenheng også kan være interessant å vurdere nærme-

re å utvikle reglene om "mindre vesentlige reguleringsendringer" som et alternativ til dispensasjon.

I forbindelse med arbeidet med endringer i plan- og bygningsloven vil komiteen be departementet vurdere nærmere hvordan sosialmedisinske og menneskelige hensyn i enkelte saker kan hensyntas ved behandling av søknader om dispensasjon. Dette må imidlertid sees i lys av den samlede utformingen av lovverket.

Komiteen foreslår på denne bakgrunn at Dokument nr. 8:48 (2005-2006) vedlegges protokollen.

Komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet mener at det fortsatt må drives lovlighetskontroll av kommunale planvedtak, men at skjønnsutøvelsen helt og holdent skal ligge til de lokaldemokratiske funksjonene. For at en lovlighetskontroll ikke skal omfatte overprøving av skjønn, er det mest naturlig å legge en slik kontroll til en eventuell forvaltningsdomstol eller et forvaltningstilsyn, og ikke til et nytt forvaltningsorgan.

Disse medlemmer mener at utgangspunktet for en innsigelsesadgang fra omkringliggende kommuner og overordnede organer er velbegrunnet, og det finnes uten tvil tilfeller der innsigelser er fremmet med godt grunnlag. I enkelte reguleringssaker, som har en mer interkommunal betydning, er det sentralt at ikke én kommune kan ødelegge for sentrale utviklingsplaner. Utbygging av større veitraseer er et slikt eksempel. Her vil det være uheldig dersom en kommune ikke ser felles fordeler i det som isolert sett kan være en ulempe for den selv. Likevel misbrukes innsigelsesadgangen innenfor dagens praksis.

Disse medlemmer er genuint opptatt av å utvikle det kommunale selvstyret, og mener lokaldemokratiet skal bestå av mer enn å administrere budsjetter. Kommune-Norge må derfor til stadighet slippe å la lokale, demokratiske vedtak overprøves av fylkesmannen. Samtidig må det selvsagt ikke være slik at enhver kommune skal kunne pulverisere norsk lov ved å kunne vise til det lokale skjønnnet. Kommunene må ha en utbredt anledning til å bruke skjønn, men det skjønnnet må ligge innenfor lovens rammer. Problemet med fylkesmennenes innsigelser har jo heller ikke knyttet seg til å stoppe lovbrudd fra kommunenes side, men nettopp overprøving av skjønn.

KOMITEENS TILRÅDING

K o m i t e e n har ellers ingen merknader, viser til dokumentet og rår Odelstinget til å gjøre slikt

om lov om endring i plan- og bygningslov 14. juni 1985 nr. 77. (Endring av § 7 slik at det blir enklere for kommunene å foreta et lokalpolitisk skjønn) - vedlegges protokollen.

vedtak:

Dokument nr. 8:48 (2005-2006) - forslag fra stortingsrepresentantene Bent Høie og Ivar Kristiansen

Oslo, i kommunal- og forvaltningskomiteen, den 30. mai 2006

Dag Tore Andersen

leder

Tore Hagebakken

ordfører

